KU LEUVEN CTO

CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

KWALITEITSZORG IN HET KLEUTERONDERWIJS

Taalvaardigheid als casus

Kris Van den Branden

Kwaliteitszorg

“Kwaliteitszorg is een cyclisch proces waarbij de kwaliteit systematisch en betrouwbaar wordt geëvalueerd en waarbij op basis van die evaluaties de kwaliteit wordt verankerd of bijgestuurd.”

Inspectie Onderwijs (https://www.onderwijsinspectie.be/nl/onderzoek-kwaliteitsontwikkeling#Anch_01)

Kwaliteitszorg is het geheel aan maatregelen waarmee een organisatie aanstuurt op verbetering van, en aandacht voor, de kwaliteit van de geleverde diensten en/of producten.

Cycli voor kwaliteitsverbetering in onderwijs

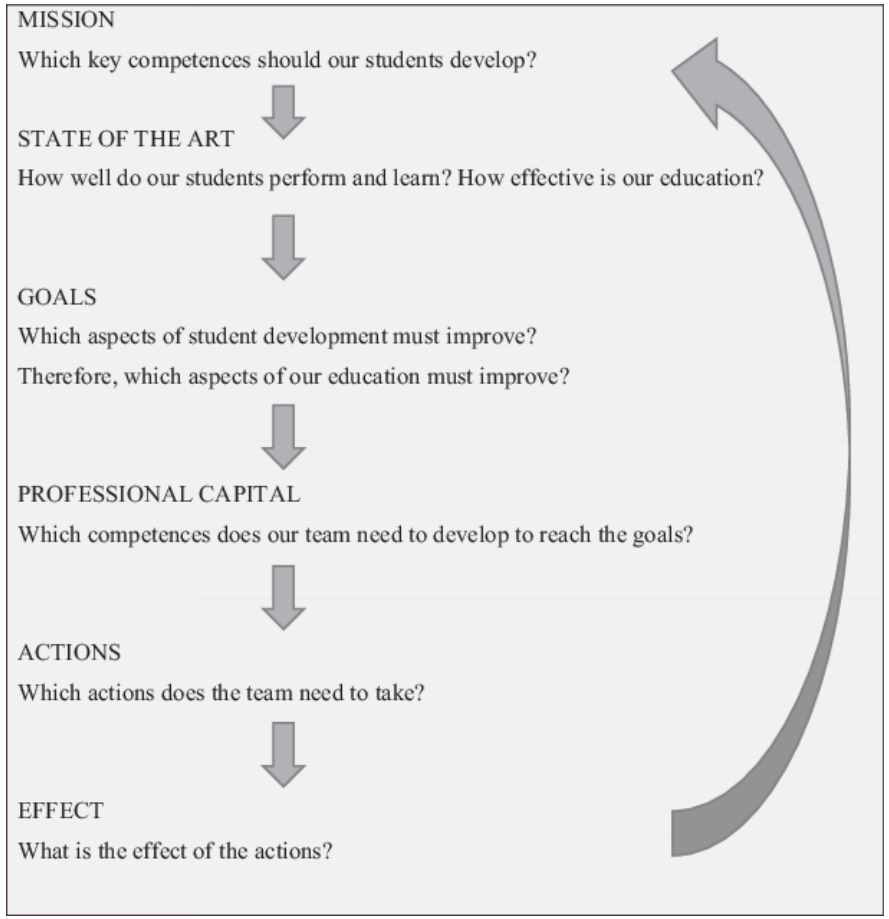

Zicht op het doel?

“Ontwikkelingsdoelen zijn de minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de school bij haar leerlingen moet nastreven."

Onderwijsdoelen.be

Zicht op het doel?

Het oog van de leraar

- Verenging van het construct
- Te weinig pixels op het scherm
- Self-fulfilling prophecies
- Tunnelvisie: normvervaging

Het beeld van de test

- Verenging van het construct
- Te weinig pixels op het scherm
- Stigmatisering van leerlingen
- Teaching to the test

Voorbeeld: taalcompetenties

Grillige groeipatronen in taalverwerving

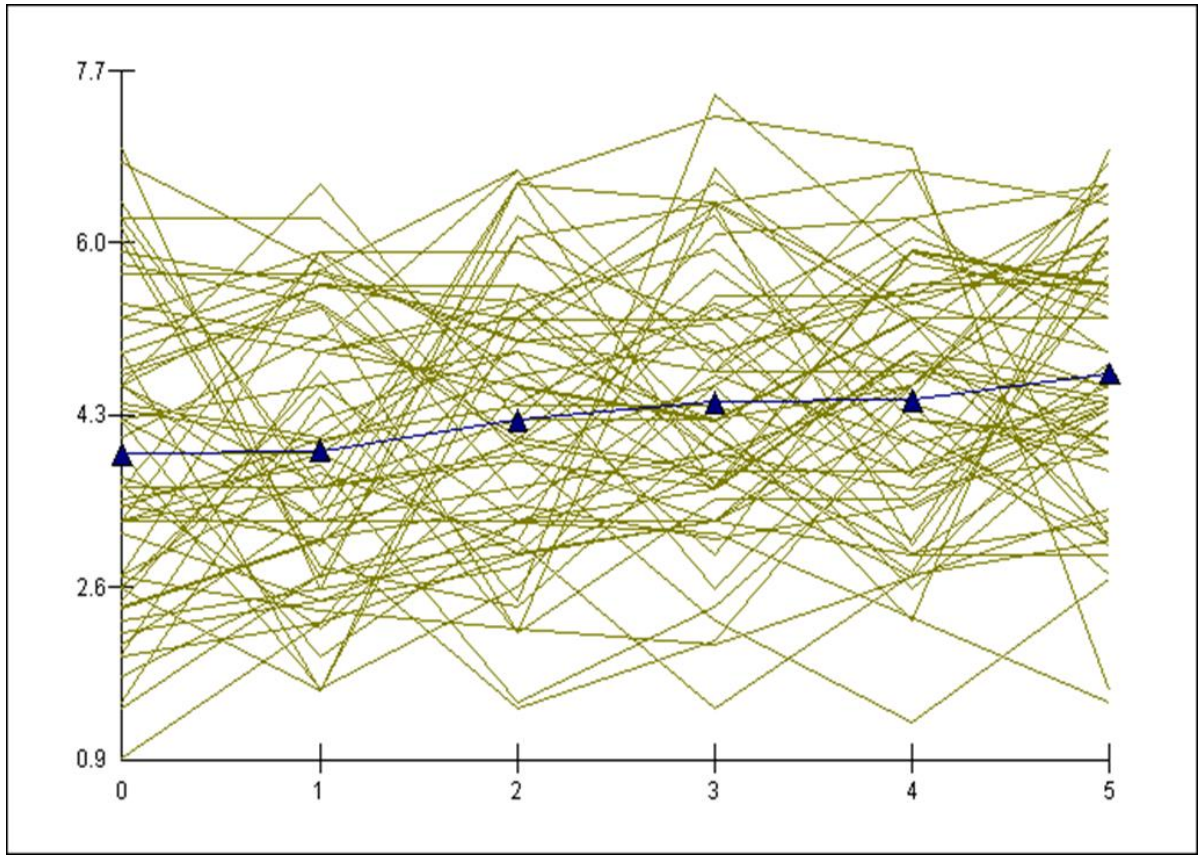

(Verheyden, 2010)

Meer pixels graag!

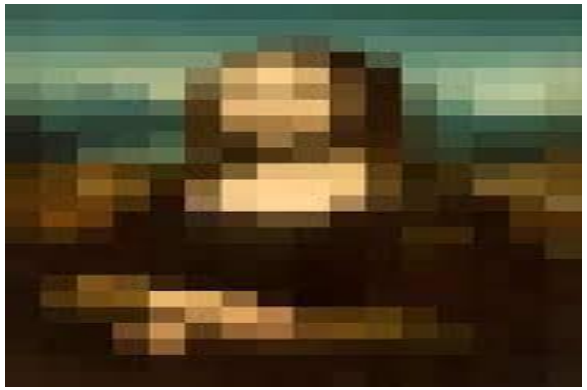

- herhaalde observaties
- gevarieerde observaties
- op verschillende tijdstippen
- in verschillende contexten
- in relevante situaties
- door diverse partijen

(Kunnan, 2014; Van den Branden, 2021)

PRESTATIES

GROEI van competenties

FACTOREN die groei beïnvloeden

SCREENINGSINSTRUMENT

WAT?

Verplichte taalscreening bij aanvang van het leerplichtonderwijs om kleuters te identificeren die baat hebben bij (extra of intensievere) taalstimulering.

Waarom luistervaardigheid?

- Efficiënt om te toetsen via gestandaardiseerde meting
- Sterke samenhang met schoolse taalvaardigheid aan het begin van het lager onderwijs (predictieve validiteit)
- Valt desondanks ten prooi aan constructverenging door leraren: “mazen van het net”
- De test als uitgewerkt voorbeeld van “good practice” van assessment van luistervaardigheid ---- “Assessing to the test”

VOORBEELD	SOORT OPDRACHT	BESCHRIJVING
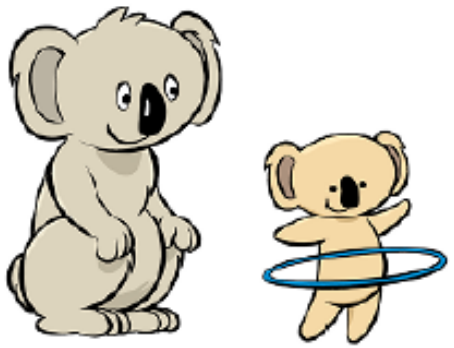	doe-opdracht	De kleuter voert een handeling uit op basis van een mondelinge boodschap.
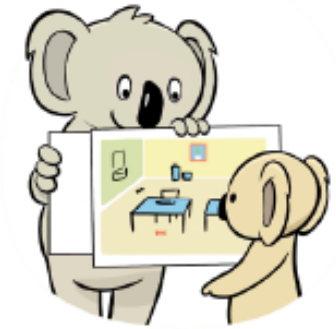	zoek-opdracht	De kleuter zoekt iets of iemand op een prent op basis van een mondelinge boodschap.
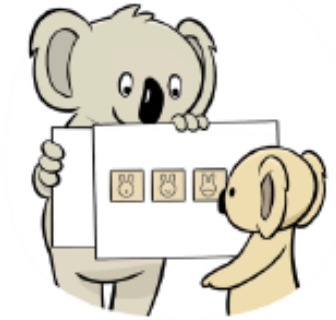	kies-opdracht	De kleuter kiest uit vier plaatjes het juiste antwoord op basis van een mondelinge boodschap.

RESULTATEN BINNEN DE DRIE KLEURENZONES

Groene zone	Boven cesuur A

• Doe zo verder: deze kleuters kunnen met jouw basisaanpak voldoende evolutie doormaken op vlak van taalontwikkeling doorheen de derde kleuterklas.

Oranje zone	Tussen cesuur A en B

• **Wees alert:** deze kleuters hebben mogelijk extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

Rode zone	Onder cesuur B

• **Wees zeer alert:** deze kleuters hebben waarschijnlijk intensieve extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

VERBREDING VAN DE BEELDVORMING

Samen met de inschatting van de leraar/leraren en eventuele verbredende en verdiepende observaties geven de resultaten van KOALA aan of **extra** taalstimulering voor bepaalde leerlingen (bovenop de reeds aangeboden taalstimulering) nodig is.

EN DAARNA: ACTIE!

Het schoolteam beslist welke taalstimulerende acties op kind-, groeps- en schoolniveau worden uitgevoerd.

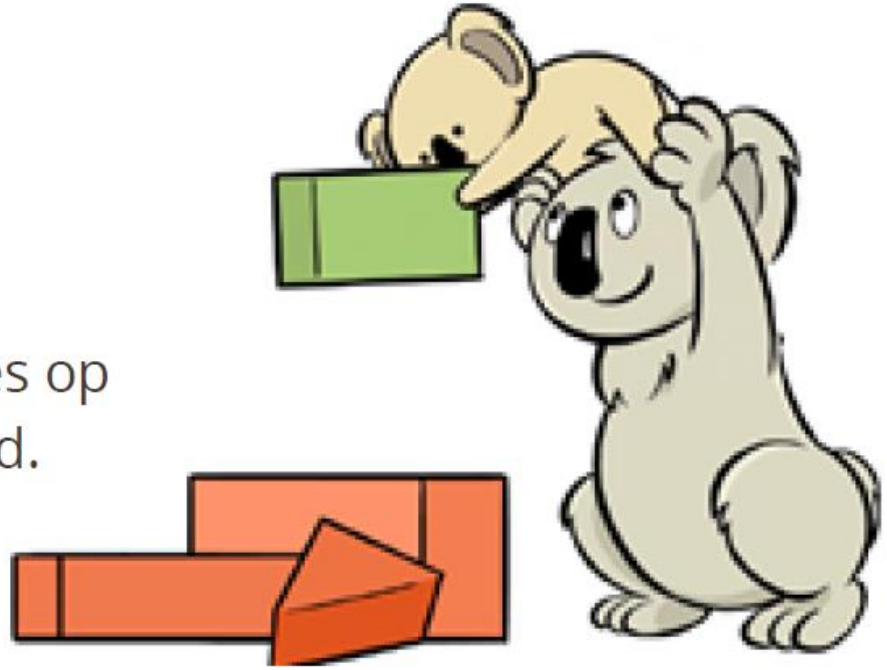

EEN TAALSCREENING?

Een taalscreening heeft als doel om ‘de sterktes en zwaktes’ in de taalvaardigheid van leerlingen te bepalen. Ze informeert leraren, leerlingen en andere betrokkenen (bv. ouders, ondersteuners) over hoe ver leerlingen staan in het leerproces, en wat ervoor nodig is om nog verder te geraken. Na een screening volgt normalerwijze een interventie die tot een verbetering in leerprestaties moet leiden.

Kwaliteitszorg

Betere taalstimulering?

- Nood aan **systematische verhoging kwaliteit interactie** tussen leraar en kleuters in de klas (Frijns, 2017; Hadley e.a., 2020)
- Meerlagig ondersteuningsmodel voor taalintegratietrajecten (Geudens e.a., 2021)
- Nood aan **structureler talenbeleid** (Vanbuel & Van den Branden, 2020): meer samenwerking, overleg, afstemming, gezamenlijke doelgerichtheid en monitoring nodig

Rijkere taalstimulering

Het (nog onvoldoende benutte) potentieel van productieve interactie vanaf het prille begin

(Frijns, 2017)

Rijker talenbeleid

(Vanbuel & Van den Branden, 2020)

Collective teacher efficacy

“Collective teacher efficacy refers to teachers in a school characterized by an attitude that together they can make a difference for students” (Donohoo, 2017, p. 3).

Sterke effecten op leerwinst/gelijke onderwijskansen van de leerlingen (en omgekeerd)

Betere taalstimulering?

- Een test leidt niet automatisch tot verhoging van de kwaliteit van onderwijs.
- Testresultaten opvolgen is niet alleen de verantwoordelijkheid van de leerkracht die de geteste leerlingen in haar klas heeft.

- Test kan wél *een* element vormen in proces van beeldvorming, bewustwording, reflectie, *gezamenlijke en schoolbrede* optimalisering van klaspraktijk en (brede) evaluatiepraktijk, structureel en gedeeld taalbeleid.

Beleidsaanbevelingen

- Investeer in de professionalisering van leraren(teams) m.b.t. het opzetten van rijke interactie met kleuters die taalverwerving maximaal stimuleert.

- Ga er niet van uit dat het invoeren van centrale toetsen de kwaliteit van onderwijs automatisch verhoogt (en verkondig dat ook niet).

- Bevorder teambuilding in functie van kwaliteitszorg en het bevorderen van gelijke onderwijskansen in het onderwijs en verlos leraren van alle onnodige (administratieve) ballast die hen van die kerntaak afleidt.

Uitsmijter: verwachtingen ingelost?

- Testing bij 5-jarige kleuters kan wel degelijk tot betrouwbare metingen leiden.
- Er was een sterke correlatie tussen inschatting vooraf door kleuterleraren en scores op KOALA.
- Kleuters blijken wel degelijk via digitale tools getest te kunnen worden.
- De meeste kleuters vonden de toetsing erg leuk.
- *“Bij ons gaan alle kleuters rood scoren….”*
- KOALA dient **niet** om te beslissen of een kleuter naar het 1ste leerjaar mag.

Referenties

- Donohoo, J. (2017). *Collective efficacy. How educators' beliefs impact student learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Frijns, C. (2017). *Als we 't de kinderen vragen. Het potentieel van productieve interactie voor tweedetaalverwerving vanaf het prille begin.* Proefschrift Faculteit Letteren KU Leuven.
- Geudens, A., Schraeyen, K., Taelman, H., Trioen, M., Casteleyn, J., Simons, M., & Smits, T.F.H. (2021). *Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten. Praktijkgids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen.
- Hadley, E., Newman, K., & Mock, J. (2020). Setting the stage for talk. Strategies for encouraging language-building conversations. *The Reading Teacher, 74*, 39-48, https://doi.org/10.1002/trtr.1900
- Kunnan, A. (2014). *The Companion to Language Assessment (4 volumes).* Sussex: Wiley.
- Van den Branden, K. (2021). Measuring task-based performance. In P. Winke & Brunfaut, T. (Eds.), *The Routledge Handbook of Second Language Acquisition and Language Testing* (pp. 316-25). New York: Routledge.
- Vanbuel, M., & Van den Branden, K. (2020). Promoting primary school pupils' language achievement: investigating the impact of school-based language policies. *School Effectiveness And School Improvement, 32,* 218-40.
- Verheyden, L. (2010). *Achter de lijn. Vier empirische studies over ontluikende stelvaardigheid*. Proefschrift Faculteit Letteren KU Leuven.